

Dan, ko bom navijal za Barcelono

Komentar: Miha Kosovel

Andrej Malnič, pokojni direktor Goriškega muzeja, je nekoč, ko smo imeli skupaj s še nekaterimi društvi tiskovno konferenco v podporo regionalizaciji Slovenije, v sarkastičnem tonu odgovoril na očitke, da cela Slovenija nima niti toliko ljudi kot ena francoska regija: »To je nekako tako, kot da bi mi rekli Franciji, da je njihova država prevelika in bi se morala razdrobiti na več držav, velikih kot Slovenija.« Imel je prav v obeh primerih. Tako v tistem, kjer državnih regij ne moremo dobiti po nekem magičnem ključu, občem za celo Evropo ali celo svet. Kot tudi v tistem, ki ga ni nameraval podati, vendar je, kot se rado zgodi ljudem, kakršen je bil on, povedal nekaj pametnega tudi, ko tega ni nameraval: da je marsikatera država v Evropi prevelika.

Mogoče to zveni nekoliko bizarno, glede na to, da ima Evropa, globalno gledano, izredno majhne države. Vendar je to zgolj nekakšen predsodek (ali, kako bi rekel, neprimerni-sodek), ki še vedno kar vztraja v naših glavah, ne glede na novo realnost, v kateri smo se znašli.

V Evropi je majhnih držav le peščica, saj veliko večino površine stare celine zaseda le ena država. Ta država, ki ima okoli 500 milijonov ljudi, je Evropska unija. Relativizacija tega osnovnega dejstva je seveda nacionalni šport vsake države članice, pospremljen z nenehnimi populističnimi vzkliki o izgubljeni suverenosti in diktatu bruseljske birokracije.

Pa vzemimo v pretres zadnja dva očitka. Suverenost? A kdo od tistih, ki to besedo melje po svojih žnabljih, sploh ve, kaj pomeni? Suverenost namreč ne označuje nobenega političnega sistema ali politične prakse, s katero v vsakodnevem svetu občujemo med posamezniki in institucijami, temveč le golo opravičenje oblasti nad teritorijem. Seveda je jasno, da z vstopom v EU te suverenosti nimamo več. Vendar pa vedno obstaja možnost, da iz Unije, tako smo vstopili, tudi izstopimo.

Nekaj povsem drugega pa je, kako se sama

oblast vrši na teritoriju. Ta nima nikakršne zveze s suverenostjo, temveč je odvisna od dogovora med članicami. Dogovorjena pa je bila tako, da daje videz, da je to le notranja stvar med državami, le pogodnica med suverenimi entitetami. Saj veste, kot kak vaš prijatelj, ki že več kot leto dni hodi le z eno punco, pa jo še vedno imenuje »prijateljica«. Ta, kot ji sam pravim, pravna hipokrizija, politična nedorečenost in polovičarstvo, nujno daje občutek odtujenosti od nove skupnosti in seveda nosi tudi povsem praktične posledice. Ena izmed teh je, da je za tegebe slehernega evropskega državljan kriva siva bruseljska birokracija, ki s svojimi arbitrarnimi posegi v velikost banan in ukrivljenost kumaric, sprejemanjem sumljivih mednarodnih trgovinskih pogodb, vsiljevanjem notranje valute in bančnih norm ter vseplošnim razsipništvom samovoljno diktira vsakodnevno življenje njenih prebivalcev. Vendar, če zloglasni Bruselj ne odgovarja svojim državljanom, komu pa odgovarja? Odgovorov je mnogo, vendar stricto sensu »Bruselj« odgovarja članicam, prav tem državam, ki jih hočemo, v novem valu anti-evropejstva, obvarovati pred njim. Še natančneje: če pogledamo celoten čiračara, ki se dogodi, ko mora biti potrjena komisija

ali izvoljen predsednik EU, vidimo, da imajo izvoljeni predstavniki v Evropskem parlamentu – če sploh kakšno – zgolj posvetovalno vlogo. Vse končne odločitve se določijo med predstavniki držav članic. Članic z zelo različnim vplivom in različnimi interesi.

Zato se toliko bolj zdi, da je evroskepticizem le simptom vse bolj opaznega pomanjkanja legitimacije samih držav članic s strani njenih prebivalcev. Prebivalci velikih držav, predvsem takšnih, ki so nastale nekoliko umetno, kot npr. Italija, se z njo vse težje identificirajo. Ravno tako tudi manjše države, kot je naša, ki so nastajale po etničnem ključu in so zato zdaj postale mnogo premajhne.

Regionalna identiteta bi zato lahko postala ključ do resnično delujoče EU. Z administrativnim opolnomočenjem in predajo subsidiarnih moči tistim regijam, ki so bile v modernih državah pahnjene v provinco, ali z nadzorovano ponovno vzpostavitvijo tistih, ki so se v minulem krvavem stoletju razbile med dve, tri države, bi na mnogo bolj primarni regionalni identiteti omogočila lažje in optimalnejše praktično delovanje, ne glede na nacionalne matice in njihove interese. In te osnovne regije bi lahko povezovala v širše, razumljivejše in bolj delujoče enote, kot je katerakoli nacionalna meja. Za kmetijsko in obrtno politiko so bolj smiselne majhne celote, za nogometno ligo pa večje. Vendar bi morala EU za takšen premik izbojevati vojno proti vsaj eni izmed njenih članic. Postaviti bi se morala v pozicijo, kjer bi svojo suverenost branila v nasprotju z interesi ene izmed držav članic – po možnosti večje. Zgoditi bi se namreč morala kakšna odcepitev. Škotska si tega koraka ni drznila storiti. Verjamemo, da si Katalonija bo. ●